

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2009

Krokoms kommun

2010-03-20

Anneth Nyqvist, revisionskonsult

Lisbet Östberg, revisionskonsult

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Revisionsfråga och metod	4
3	Granskningsresultat.....	6
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning.....	6
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	6
3.1.2	Balanskrav	9
3.1.3	God ekonomisk hushållning	9
3.1.4	Nämndernas redovisning av sina uppdrag.....	10
3.2	Rättvisande räkenskaper.....	10
3.2.1	Resultaträkning	10
3.2.2	Balansräkning	11
3.2.3	Kassaflödesanalys.....	11
3.2.4	Sammanställd redovisning.....	12
3.2.5	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper.....	12

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamhet och verksamhetens finansiering.

Däremot har vi funnit poster som påverkar resultatet i sådan omfattning att vi bedömer att resultatet inte är helt rättvisande.

De poster vi avser består av kostnader som redovisningsmässigt uppstår under 2010 men som har bokförts på 2009. Som en följd av detta uppfyller årsredovisningen enligt vår bedömning inte kraven på rättvisande räkenskaper fullt ut. Flertalet av de poster vi avser är av den arten att de bör kunna hanteras inom ramen för kommunens ekonomistyrningsregler och i bokföringen redovisas det år de uppstår, i enlighet med grundläggande redovisningsprinciper. Dessa regleringar bör istället hanteras antingen som en ombudgetering eller inom ramen för balanskravsutredningen.

Resultatet för 2009 är positivt och uppgår till +21,4 mnkr. Samtliga nämnder redovisar positiva budgetavvikelser och avvikelserna har förbättrats ytterligare jämfört med prognoser under året. Förbättrade skatteprognoser, sänkta arbetsgivaravgifter samt överskott i lönereserven är andra poster som bidrar till ett förbättrat resultat.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är relativt god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Vidare är resultatet förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Verksamhetens nettokostnader ökar med 0,7 % medan ökningen av skatteintäkter och statsbidrag uppgår till 1,9 %. Att fortsatt hålla en utveckling med större ökning av skatteintäkter och statsbidrag än av verksamhetens nettokostnader kommer enligt vår bedömning att vara avgörande för kommunens möjligheter att klara det finansiella resultatmålet.

Någon samlad uppföljning mot de fastställda verksamhetsmålen görs inte i årsredovisningen. Vi kan därför inte bedöma måluppfyllelsen för verksamhetsmålen avseende god ekonomisk hushållning.

Den personalekonomiska redovisningen var inte färdigställd vid granskningstidpunkten varför vi inte kan göra någon bedömning för denna del av årsredovisningen.

Strukturen i nämndernas verksamhetsberättelser följer inte anvisningarna från ekonomikontoret vilket gör att utformningen varierar. Totalt sett är dock verksamhetsberättelserna informativa.

När det gäller tidigare outhämta differenser avseende leverantörsreskontran och lönekonton vill vi framhålla att dessa differenser nu är outhämta. Däremot saknas fortfarande specifikationer till vissa balanskonton, vilket innebär att våra möjligheter till en korrekt bedömning och granskning av bokslutet har försvårats.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

Tidplaner och tydliga anvisningar med en genomtänkt struktur har upprättats. Förvaltningsberättelsen är lättläst, ger intressant information och analyser finns till olika delar. Fortfarande följer dock nämndernas verksamhetsberättelser inte en enhetlig struktur. Den totala kvaliteten på årsredovisningen bedöms ändå som god.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL. Förvaltningsberättelsen är överskådlig och väldisponerad och ger relevant information. Kommunen gör i årsredovisningen en samlad uppföljning av de finansiella mål som kommunfullmäktige fastställt. Samtliga finansiella mål uppfylls. Någon samlad bedömning mot de fastställda verksamhetsmålen görs dock inte i årsredovisningens verbala delar.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen **ger i huvudsak en rättvisande bild**. Under avsnittet resultaträkning nedan kommenteras poster som påverkar resultatet 2009 och som redovisningsmässigt är att hänföra till 2010 års räkenskaper. Förvaltningsberättelsen beskriver kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren och den innehåller även uppgifter om det samlade pensionsåtagandet. Olika finansiella nyckeltal redovisas.

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en beskrivning av väsentliga händelser i kommunen som är av betydelse för det samlade resultatet.

Förväntad utveckling

I förvaltningsberättelsen redovisas en ekonomisk översikt för 2009. Även de ekonomiska förutsättningarna i budgeten för kommande år och den förväntade utvecklingen kommenteras. Varje nämnd har också i sina verksamhetsberättelser, i varierande omfattning och rubricering, beskrivit och analyserat viktiga framtidsfrågor. Vi menar dock att avsnittet avseende framtiden med fördel kan utvecklas ytterligare och omfatta en mer heltäckande omvärldsanalys.

Väsentliga personalförhållanden.

Den personalekonomiska redovisningen var inte färdigställd vid tidpunkten för granskningen av årsredovisningen. Vi kan därför inte göra någon bedömning av den personalekonomiska redovisningen.

Vi har dock via personalkontoret tagit del av den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro som ska redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, män och kvinnor samt att den är åldersindelad. Uppgift om lång- respektive korttidsfrånvaro saknas dock. Den totala sjukfrånvaron har minskat ytterligare, från 9,3 % till 7,8 %, men den är fortfarande hög.

	2005	2006	2007	2008	2009
Sjukfrånvaro av arbetad tid, %	12,3	11,3	10,5	9,3	7,8
- varav kvinnor	13,8	12,7	11,9	10,2	8,4
- varav män	7,3	6,5	5,8	6,2	5,7
- varav – 29 år	4,5	5,1	4,9	4,9	4,3
- varav 30 – 49 år	11,2	10,3	10,2	8,7	7,1
- varav 50 år –	15,9	14,2	12,5	11,1	9,3

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Avsnittet kan dock utvecklas och omfatta analyser av bolagens resultat och framtidsutsikter ur ett ägarperspektiv.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Nämnerna har redovisat olika typer av nyckeltal för verksamheten men redovisningen kan med fördel kompletteras med kommentarer och analyser till dessa.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar. Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 69,5 mnkr jämfört med budgeterade 97,4 mnkr. Investeringsnivåerna är höga under de närmsta åren och det är viktigt att kommunen har beredskap för eventuellt stigande räntekostnader och att noggranna kalkyler upprättas för att klara de ökade investeringsnivåerna inom ramen för en god ekonomisk hushållning.

Vi anser att investeringsredovisningen med fördel kan kompletteras med en total kalkyl för större investeringsobjekt som löper över flera år.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista juli redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd (mnkr)	Budget	Utfall	Prognos Juli
Kommunfullmäktige/revision, överförmyndare/valnämnd	3,9	-0,2	0,3
Kommunstyrelsens verksamheter	52,1	1,3	1,9
Räddningstjänstförbund	15,2	0,1	0,0
Gymnasieförbund	68,4	-0,4	0,0
Socialnämnd	229,6	0,6	-2,5
Barn- och utbildningsnämnd	205,6	5,5	2,0
Samhällsbyggnadsnämnd	113,4	1,0	1,3
Bygg- och miljönämnd	2,3	0,5	0,2
Gemensamt anslag	5,6	-0,8	0,0
Summa nämnderna	696,1	7,6	3,2

Nämnderna redovisar totalt sett en positiv budgetavvikelse motsvarande +7,6 mnkr, vilket är drygt 4 mnkr bättre än prognosen per juli, då budgetavvikelsen beräknades uppgå till 3,2 mnkr. Kommunstyrelsen gav våren 2009 samtliga nämnder utom socialnämnden och förbunden i uppdrag att inte förbruka mer än 99 % av årets ram. Totalt sett klarade verksamheterna detta med viss marginal.

Den största enskilda budgetavvikelsen återfinns inom barn- och utbildningsnämnden, +5,5 mnkr. Av nämndens verksamhetsberättelse framgår att 2 mnkr av dessa lämnas tillbaka på grund av ej uppnådd volymökning av barn under året och 2 mnkr motsvarar kravet på besparing för året. Resterande avvikelse kan hänföras till bl a överskott på vårdnadsbidraget och ökade intäkter på barnomsorg.

Vi noterar särskilt att socialnämnden har lyckats vända en negativ budgetavvikelse -2,5 mnkr i juni till +0,6 mnkr. I resultatet ingår även en extraordinär kostnad motsvarande 2,0 mnkr. En förklaring till det goda resultatet är försörjningsstödet inte ökade i den takt som befarats men det beror även på att en rad åtgärder har vidtagits.

För övriga nämnder är utfallet i stort sett i nivå med helårsprognosen som gjordes per juni månad.

Under det gemensamma anslaget redovisas förfogandeanslag, lönereserv, verksamhetsanpassning av lokaler samt ej verksamhetsanknutet. Den senare består av två större poster; eftersatta underhållskostnader motsvarande 3,5 mnkr och medfinansiering av projekt motsvarande 2 mnkr. Båda dessa har kostnadsförts på 2009 års anslag men ur redovisnings-synpunkt kommer de att uppstå under 2010.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning att balanskravet har uppfyllts.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

3.1.3.1 Finansiella mål

Vid bedömer att kommunen har nått de finansiella målen som fastställts i budgeten för 2009.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige inför budget 2009	Utfall 091231	Måluppfyllelse
Resultatet före extraordinära poster ska uppgå till 2 % av bruttointäkterna, vilket motsvarar ca 19 mnkr.	Utfall 21,4 mnkr eller 2,5 %.	Ja. Målet är uppfyllt.
Likviditeten ska på tre års sikt uppgå till ca 30 mnkr.	Utfall 74,7 mnkr	Ja. Målet uppfyllt.
Soliditeten/egenfinansiering ska vara minst 44 %.	Utfall 45 %.	Ja. Målet är uppfyllt.

Verksamhetens nettokostnader ökar med 0,7 % medan ökningen av skatteintäkter och statsbidrag uppgår till 1,9 %. Att fortsatt hålla en utveckling med större ökning av skatteintäkter och statsbidrag än av verksamhetens nettokostnader kommer enligt vår bedömning att vara avgörande för kommunens möjligheter att klara det finansiella resultatmålet.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Någon samlad bedömning av den verksamhetsmässiga måluppfyllelsen har inte lämnats. Inför 2009 finns nya mål framtagna för hela kommunen på övergripande nivå. Av årsredovisningen framgår att för 2009 hade nämnderna satt sina mål innan de omarbetade övergripande målen fanns. Därför är det svårt att med hjälp av dessa dra några slutsatser om eventuell måluppfyllelse för de övergripande målen. I bokslutet har ingen sammanställning av måluppfyllelse gjorts då det anses finnas en risk att den mer vilseleder än ger indikatorer på måluppfyllelse.

Vi kan därmed inte bedöma om verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sina uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Stort utrymme i nämndernas verksamhetsberättelser upptas för beskrivning av den verksamhet som bedrivits under året. Grunder för budgetavvikelser samt kommentarer till åtgärder för att nå ekonomi i balans kommenteras endast i begränsad omfattning. Strukturen i nämndernas verksamhetsberättelser följer inte anvisningarna från ekonomikontoret vilket gör att utformningen varierar. Totalt sett är dock verksamhetsberättelserna informativa.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Vi har dock funnit poster som påverkar resultatet i sådan omfattning att vi bedömer att resultatet inte är helt rättvisande.

De poster vi avser består av kostnader som redovisningsmässigt uppstår under 2010 men som har bokförts på 2009. Som en följd av detta uppfyller årsredovisningen enligt vår bedömning inte kraven på rättvisande räkenskaper fullt ut. Flertalet av de poster vi avser är av den arten att de bör kunna hanteras inom ramen för kommunens ekonomistyrningsregler och i bokföringen redovisas det år de uppstår, i enlighet med grundläggande redovisningsprinciper. Dessa regleringar bör istället hanteras antingen som en ombudgetering eller inom ramen för balanskravsutredningen.

Reservationer i 2009 års bokslut som avser 2010 års verksamhet har gjorts beträffande bl a underhållskostnader, medfinansiering av projekt samt fastighetsåtgärder. Dessutom har extra kostnader i samband med överlappning vid pensionsavgångar under 2010 samt en projektekonom som planeras att anställas under 2010 redovisats på 2009 års räkenskapsår.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

(Mnkr)	Bokslut 2008	Budget 2009	Utfall 2009	Ökn/minsk i %
Verksamhetens intäkter	158,6	154,0	164,1	3,5%
Verksamhetens kostnader	-803,1	-828,2	-816,2	1,6 %
Avskrivningar	-27,7	-25,4	-24,9	- 10,1%
Verksamhetens nettokostnader	-672,2	-699,6	-677,0	0,7 %
Skatteintäkter	477,1	721,8	496,6	4,1 %
Gen. Statsbidrag & utjämning	212,2		205,5	-3,2 %
Finansnetto	-2,3	-7,0	-3,7	60,9 %
Resultat	14,8	15,2	21,4	

Den sänkta arbetsgivaravgiften under 2009 motsvarar 6,5 mnkr och engångsutdelningen från SKL motsvarar 0,8 mnkr för kommunen.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen inte fullt ut ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer har upprättats för väsentliga poster men det saknas specifikationer till en viss poster vilket har inneburit att våra möjligheter till en korrekt bedömning och granskning av bokslutet har försvårats

Som en följd av de resultatposter som vi menar felaktigt bokförts på 2009 är bilden av den ekonomiska ställningen inte heller helt rättvisande, framförallt gäller detta upplupna kostnader.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Nothänvisningar har redovisats på ett föredömligt sätt i kassaflödesanalysen.

Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter har beskrivits på ett korrekt sätt, olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter har beskrivits och effekten framgår. De justeringar som görs avser koncerninterna transaktioner som elimineras för att ge en rättvisande bild av resultat och ställning.

I förvaltningsberättelsen finns en kort beskrivning av den sammanställda redovisningen och det finns även separata verksamhetsberättelser för respektive bolag. Vi anser dock att avsnittet i förvaltningsberättelsen med fördel kan utvecklas med en analys för kommun-koncernen ur ett ägarperspektiv.

Vi bedömer att KRL:s krav uppfyllts såväl avseende 8.1 som 8.2 samt att RKR:s rekommendation 8.2 har följts.

Kommunen har valt att inte ta med Jämtidrottshallen AB i den sammanställda redovisningen med hänvisning till RKR:s rekommendation 8.2 där det framgår att bolag som planeras att avvecklas inom ett år kan exkluderas.

3.2.5 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt efterlever KRL och RKR:s rekommendationer vad gäller redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar. Vidare bedömer vi att varje särskild redovisningsprincip som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll har redovisats på ett tydligt sätt.

2010-03-31

Maj-Britt Åkerström, kundansvarig

Anneth Nyqvist, projektledare